

Z československé republiky

Pamětní spis českomoravského episkopátu prezidentu republiky.

Časopis "Čech" uveřejnil pamětní spis, jež dle usnesení a jménem biskupů českomoravských arcibiskup olomoucký kardinál Lev Skrbenský zaslal počátkem září kancléři prezidenta československé republiky. V pamětním spise podrobně se uvádějí stížnosti, požadavky a přání biskupů. Co se tkne školství, poukazují spis na právo církve sřizovati vyučovací ústavy náboženské, vytýká se zkracování při vyučování náboženství na středních školách, překročování právomocí učitelů, což se tkne výkonů náboženské výchovy. Dále se poukazuje na právo biskupů vychovávat jinochy k duchovnímu stavu a klade se důraz na to, že státní ústavní zákon ponechává církvi pořádkání vnitřních záležitostí musí také zůstat církevní, aby přestoupení zákonů a kázně u svých služebníků přestala. Zakročování moci státní bylo by znásilňováním svobody a porušením církevní samosprávy. Dále ujmá se pamětní spis řádu a církevních společností a jich jména, na které má církev na prvním místě nedotknutelné právo a potom zakladatelé a dobrodíní. Biskupové protestují proti konfiskacím církevního jmění, kdekoliv byly zamyšleny nebo provedeny. Zdůrazňují jediné, že církev má právo k držení, spravování a používání voškerého řádně nabytého jmění. Zkrácení práva toho bylo by porušením rovnosti všem zaručené demokratickým státem. Biskupové upozorňují vládu zejména na tu okolnost, že by hrozila církvi přímo katastrofa, kdyby válečné půjčky, jdoucí do set milionů, nebyly vyplaceny. Žádají si správy daly k naléhání a energičtější rozkazy předsedě vlády rakouské v hojně míře, z poddanecké porlnosti, kde nebylo vyhnutí, kostelní jmění k volnému použití. Církev byla by nyní ožebračena, kdyby válečné půjčky staly se bezcennými. Biskupové ohrazují se též proti zákonu ze dne 27. května 1919 o zeizení církevního majestátu. Dále poukazují k tomu, že se často daly a dějí pokusy, aby živé spojeny se sv. Otcem v Římě bylo vyhlášeno jako pohroma národního života a zděračství, že katolickým vyznání náboženská nepřekážá v jeh lásce k národu. Pamětní spis končí tím, že církev nevylučuje z bla hodárné činnosti ani náš lid, naši vlast v novém jejím útvaru a žádá jen, aby se církvi ponechala svoboda, které nikdy se zřít nelze a které jí odepřiti nemůže stát, mající za heslo: Svobodu všem!

Praha srdcem Evropy. — Tak jako krev všech cív lidského těla sučňuje a probíhá srdcem, tak též v přístupu právé připravované mezinárodního spojení bude Praha v celé obrovité síti evropských dráh. Přeš Prahu povedou všechny nejdůležitější evropské trati. V nejbližší době budou zavedena tři nová mezinárodní spojení evropská, která vesměs se vyhnou Vídni a budou procházeti Prahou. Francie bude spojena s Polskem tímto mezinárodním rychlíkem: Paříž, Strassburg, Norimberk, Cheb, Plzeň, Praha, Petrov, Bohumín, Varšava. — Londýn bude spojen s Cařihradem přes Ostende, Brussel, Frankfurt, Cheb, Prahu, Brno, Bratislavu, Pešť, Bělehrad, Srédec. — Konečně bude mít československá republika přímé rychlíkové spojení s Itálií: Praha, Plzeň, Brno nad Lesy, Mnichov, Kufstein, Innsbruck, Trident, Verona, Bologna, Florence, Řím.

Pomník Janu Žižkovi z Trocnova. — Spolek pro zbudování Žižkova pomníku na Žižkově, vydal právě nadšené pravoslání k naší veřejnosti, v němž zejména praví: Stavě se opět platnými činiteli v obrozené Evropě, ukažme všemu svému i svým následníkům, jak dovedeme a vděkem vzpomínati svých slavných předků, že hrdi jsme na ně a že světlé jejich památka jest nám vzpruhou a pobídkou k dalšímu našemu národnímu rozvoji. Spolek pro zbudování Žižkova pomníku hodlá už v brzké době uskutečniti vytknutí své cíl, o něž od roku 1882 a silněj, postaviti na paměti v ro-

chu Žižkově pomník nadšenému a vytrvalému obránci kalicha a pravdy Husovy, Janu Žižkovi, pomník důstojný a hodný jeho světové slávy. Pohled na památku toho našeho národního hrdiny bláti hodě po věky vděčnost naši slavným představitelům našich dějin, četu národa k jeho velikánům, ale i uměleckou vypěloš naší doby. Národe československý! Dokaž opět, jak jsi vděčen svým národním velikánům, abys uctil nesmrtelnou jejich památku! Přispěj na brzké zbudování důstojného pomníku svého nepřeměnitelného národního bohatýra Jana Žižky na dějinně postaveném vrchu jeho jména! Jméni spolku činí nyní 165,000 K., má-li však pomník Žižkův reprezentovat nejslavnější období našich dějin, má-li býti důstojným představitelům národní myšlenky a současného našeho umění, zároveň pak ozdobou československé metropole Prahy, hlavy republiky, nutno obnos ten zneokolkateronásobiti. Dne 14. července roku příštího roči se pát tisíce let od světoslavného vítězství Žižkova na vrchu, přezvaném od té doby jeho jménem, splatnost svůj dluh národní vděčnosti Žižkově památce a postavíme se do té doby o základ Žižkova monumentálního pomníku a pak o jeho rychlé vybudování!

Housky, housky, housťičky! — Ze nevíš, štenáři, proč tak roztočený název dal jsem této lokálce. Přemýšlel a upamatuj se, že přichází v platnost úřední povolení, které znamená radostnou zvěst a hezky veliký stupínek k mírovým dobám. Vzpomínáš si, pamatuješ si? Ano, dnem 21. září jest povoleno vyráběti a prodávati housťičky! Tedy po více jak čtyřleté přestávce! Kdo by řekl, že budeme někdy housku nebo-li "mrzáka" — jak se v Praze a opovržením nazývala — vítati někdy a takovým úsměvem a s takovou radostí. Ovšem, naš radostí nepodívá se ten, kdo prodával peklo světové války, kdo jedl černý, nazečernalý, nezakávaný, odpor vzbuzující a němoet vyvolávající aprovisací chléb, a který ho ještě ke všemu bylo málo. A pak, vždyť také houska má svoji tradici. Každému z nás jistě v koutečku mysle skrývá se vzpomínka na dětská léta, kdy houska byla určitou hodnotou, kdy houskou odměňovaly se dobré skutky a mravy dětí. A což teprve my, kteří pocházíme z venkova. Pamatují, když nás šest dětí maminka zavírala ve světnici a odcházela do Prahy za otcem pro jeho mzdu a za nákupem různých potřeb. Tu vždy těšili jsme se na její návrat. A maminka přicházela v podvečer a nůši na zádech, unavená, spocená, ale první její bylo, že postavila nůši na zem, sáhla hluboko až na dno její a každému z nás s úsměvem podala pěknou zarážovčinu, prasečejí makovou housťičku. Jak jsme se sučnili a probíhá srdcem, tak též v přístupu právé připravované mezinárodního spojení bude Praha v celé obrovité síti evropských dráh. Přeš Prahu povedou všechny nejdůležitější evropské trati. V nejbližší době budou zavedena tři nová mezinárodní spojení evropská, která vesměs se vyhnou Vídni a budou procházeti Prahou. Francie bude spojena s Polskem tímto mezinárodním rychlíkem: Paříž, Strassburg, Norimberk, Cheb, Plzeň, Praha, Petrov, Bohumín, Varšava. — Londýn bude spojen s Cařihradem přes Ostende, Brussel, Frankfurt, Cheb, Prahu, Brno, Bratislavu, Pešť, Bělehrad, Srédec. — Konečně bude mít československá republika přímé rychlíkové spojení s Itálií: Praha, Plzeň, Brno nad Lesy, Mnichov, Kufstein, Innsbruck, Trident, Verona, Bologna, Florence, Řím.

Spartakovci v Čechách. — Z Německa došly zprávy, že z Berlína vydána výzva z křehů spartakovských k bolševíkům v Čechách, aby zakládali tu rychle všechny organizace a aby podali o tom neprodleně zprávy komunistické ústředně v Německu. — Hned na to vyšlo v pražském "Sociálnímu Demokratu", za nímž stojí i někteří členové Národního obrození, svolání "Mládeži československé republiky", o němž se tato výzva, aby hned sřizovala "vojenské rady" ve vojsku a aby všude přiblížily se tyto legie své mu ruskému vzoru. Přino se pak praví, že teď je chvíle, kdy možno zavěsti n nás diktaturu proletariátu! — Tedy výzva krevoluci a "vlástečství" — Nedostí u toho i "Práva Lidu", ted-

Vítěz ve vzduchoplaveckých závodech.

Poručík B. W. Maynard, známý jako "létající kazatel", který zvítězil ve vzduchoplaveckých závodech, pořádaných vojenským vzduchoplaveckým odborem, z Mineola do San Franciska a zpět. Jeho maskot, Trixie německý pes, získaný na západní frontě ve Francii, jej doprovázel.

hlavní orgán strany sociálně demokratické, uveřejňuje poslane J. Stivín polemiku proti Pokroku "Nové Době", která se v hradila proti utvoření dělnických nec J. Stivín polemiku proti Pimusi z kofine zmocnit, a že strana už nesmí užívati oněch prostředků, kterých ještě před rokem používali někteří soudruzi po dosažení cíle národně politického. Vše poučnou! Ze nezbepří tu je, to vidíme právě z "Nové Době", vycházející v Plzni, která dobře tuší, kam vede její komunistický cíl. Právě se tam: "Naše poslání v Praze; u nás v rámci strany máme ještě jednu druhou stranu! Tak zv. komunisté, členové v příklad 8 až 10 různých našich politických organizací, mají velké těžto organizace své, tak zv. volná sdružení anebo vydavatelství družstva. Oni pořádají své vlastní schůze za zavřenými dveřmi, bez jakéhokoliv oznámení okolnímu, krajskému, zemskému anebo výkonnému výboru strany. Na tyto schůze žádají referenty, ale nikdy ne prostřednictvím kraje, tak jak je předepsáno — sňhřt estoví soudruhem. Oni porušují organizací řád strany tak, jak se ještě dosud nikdy nechtlo!" — A dále dří: "Třídni panství, at je to jakékoliv, nenuznáme a ponež vadě dělnické rady jsou výrazem třídního panství a diktatury jedné třídy, t. j. proletariátu, jme proti nim. Naproti tomu jsou pro každé jiné rady, které vzejdou ze všeobecného hlasování právně všech občanů státu, ponežvadť to je přída demokracie a svobody. To je také výklad slov sociální demokracie; kdo jinak vykládá, není sociálním demokratem, anebo falešně vykládá." — Všechny tyto věci zasluhují veřejné pozornosti!

Hrabecí statek na Slovensku zabaven podvodníky. — Bratislavská "Republik" píše, že asi před dvěma týdny zavítala k hraběti Nemessovi do Komajatie župa Nitrianská tříčlenná komise, jež vykládala se papíry, vystavování v jazyku českém a sdělila hraběti, že statek jeho je vládou československou zabaven. Komise nabídla hraběti 40,000 K roční renty. Hrabě vyzádal si čas na rozmyšlenou. Následujícího dne o 10. hodině komise hraběti nabídla o mnoho příznivější, a to roční nájemné 400,000 korun. Hrabě však nechtěl se pustiti do vyjednávání a chtěl mluvit se svým právním zástupcem. Zatím však zabavila komise přes protest hraběte po kládnu a vybrala z ní obnos 4 miliónu milionu korun. Hrabě Nemess zavolal telegraficky svého právního zástupce a jel s ním do Prahy, aby si opatřil vyvěstění. V ministerstvu však nebylo nic ho známo o záležitosti té. Hrabě stal se patrně obětí podvodníků.

— Pražská policie zavedla hned vyšetřování. Jednoho z podvodníků podařilo se dopadnouti v Komajaticích, jiného v Nových Zámečích. Peníze — až na 3,000 K — nabzeny byly u podvodníků. **Kapitál a práva národů.** — Česká slova píše: Za americký kapitál se intereseje o doly na Té blusku a z z dřevodů těch pře-

více Polákům, nežli nám, jest všeobecně známo. Ale že se v poslední době obrátilo proti nám i vlivné mínění anglické veřejnosti v otázce těšinské, o tom došly zprávy teprve nyní. Původem protičeské agitace v Anglii je rozená Angličanka lady Larischová, choť německého hraběte Larischeho, majitele obrovských uhelných dolů ve Slezsku. A tak zájmy soukromé jsou povýšeny nad zájmy státní, prospěch milionářů sblíží Němce a Angličany. My jako poctiví idealističtí národ nerozumíme a nemůžeme uznati takové politiky. Tím více utužuje se v nás neclití ke kapitalismu, necht vzniká kdekoli, protože vidíme, že jde za svými cíli třeba přes mrtvolu národů a státi.

Wolf — umlčen. — Sláva samozvaného vůdce německého lidu v Čechách Karla Hermanna Wolfa v posledních letech silně vybledla. "Jeho" lid už o něho nestál ani v jeho vlastním volebním okrese, proč se tento "velký" Němec rozhodl před časem odstěhovat se z nehostinných německých krajů v Čechách nadobro do vídeňského "Babylonu". Na vývoji věci "Deutschoehmen" neměl pak už Wolf vlivu, aspoň ne veřejně. O jeho vlivu tajně provozovaném by ovšem svědčil krvavý odhroj německý v letošních dnech březnových. Leč ani při rozložení s "Deutschoehmen" nedopřál mu německý opud v podobě zemského hejtmana pro Deutschoehmen, dr. Lodzmann, náležitě úcty. K. H. Wolf chtěl se ještě při posledním aktu velké komedie německé proslavit velikým divadelním gestem, aby v dějinách německých bylo jeho jméno zapsáno nesmazatelně. Jeho efekt však mu selhal, neboť dr. Lodzmann nepustil jej vůbec ke slovu, řka, že nelze dopustiti, aby takovou náhlon zmínou nevě předem stanoveného pořádu — byla v poslední chvíli rozvolněna nevhodná rozprava. Pan Wolf totiž chtěl, jak ohlásil — promluvit o "dřevoděch a hřbitěch, jež zavily zřítu Deutschoehmen a Rudetendand pro Německo a Rakousko, zřítu — jak prý lze doufat — jen překonání!" Pan Wolf po této důkladné správě prohlásil, že tedy nemá ve schůzi národního shromáždění co dělat, proč se jí neúčastní. Ze prý to však panství v Deutschoehmen, které mu nedala slova té divadelního výstupu, jak se patří "nakrečli". Může se tedy veřejnost těšiti na novou "wolfovskou tragikomedii!"

Vodní cesty v československé republice. — B novým opatřením, od něhož lze očekávati nové oživení našich styků s cizím ná poli hospodářském, shledáváme se s časopise "Zprávy veřejné služby technické", v němž zavedena bylo článkem inž. Ed. Baziky: "Notaz sur la question des voies navigables en Tchecoslovaquie", zprávoťující v toli francouzské o nejdůležitějších otázkách technických v naší republice. Ve jmenovaném článku se v podstatě uvádí toto: — Republika československá — dnes jako stát výslovně vnitrozemní, vklíněný mezi jiné pověstné nspítelky nacházející státy

Denní a Nedělní Pokrok do Československa

Jak jsme již několikrát v časopise přinesli zprávu, vláda Spojených Států povolila zaslání zdejších časopisů do naší Československé republiky a z důvodu tohoto i my začali jsme náš DENNÍ a NEDELNÍ POKROK, jakož i TÝDENNÍK do staré vlasti zasílati.

Vášim přibuzným a známým zajisté způsobíte nemalou radost, když jim na náš časopis předplatíte, neboť tím umožníte jim, by mohli řádně sledovati život Českoslováků v Americe a rovněž politické zprávy, ačkoli ve budou žiati opozděně, budou je ve velké míře zajímati, neboť ze zdejšího listu v nynější době dovědí se více, nežli z časopisů tammějšek.

Není třeba Vám připomínati, že náš list jest nejdokonalejší zpravodajský časopis, který nejenom jest oblíben v každé domácnosti, kam jej zasláme, ale naši vojáci na Rusi, v Sibiři, ve Francii, Itálii, všude jej rádi čítávali. Dopejte tudíž i svým přátelům a známým v Evropě tento požitek a zašlete nám na DENNÍ a NEDELNÍ POKROK

\$12.00 na celý rok,
\$6.00 na půl roku, \$3.00 na čtvrt roku a podotýkáme, že časopis musí býti vždy zaplacen předem.

V případě, že byste si přáli zasílati pouze TÝDENNÍ POKROK, zašlete nám

\$3.60 na celý rok,
\$1.80 na půl roku a hned po obdržení tohoto obnosu časopis začneme zasílati. Neopomeňte nám zřetelně napsati adresu, komu si přejete, bychom časopis zaslali, neboť kdybychom adresu špatně přečetli, trvalo by to dlouho, nežli byste se dověděli, že časopis nedeochází a posílali bychom jej zbytečně.

Zašlete tudíž předplatné ještě dnes na adresu:

POKROK PUBLISHING CO.,
1417-19 South 13th Street, Omaha, Nebraska

— má jakožto jedinou naději na spojení s mořem svobodnou plavbu po Labi, Odře a Dunaji. Nejlepší dopravu lze očekávati na Dunaji. V Bratislavě, kde bylo druhdy dopravováno ročně nanejvýš 30,000 tun zboží, má se nyní doprava zvýšiti až na million tun. Pracuje se tedy na projektu pro stavbu velkého moderního přístavu bratislavského tak, aby po Dunaji mohla býti v budoucnosti letech zahájena co nejintenzivnější doprava. Zároveň vinnje se pozornost stavbě dopravních člnů a vystrojení bratislavského přístavu. — Privátní druhdy loďnice v Komárně přešla ve správu státní a druhá zřizuje se v Bratislavě. — Bohužel, jsou poměry tolu Dunaje pro plavbu dosud nepříznivé a bude nutno přistoupiti ihned k rozsáhlým pracím regulacním. Výhody vodních cest spočívají v levnější dopravě oproti železnicím, čímž se umožní soutěž našich domácích produktů na zahraničních trzích. Kapitál investovaný do vodních cest není pro stát mrtvě uložěn a ztracen, neboť prostoupané častky reprezentují z největší části mzdy domácího dělnictva a zůstávají v zemi. Přípravné práce směřují ku spojení splavného Labu s Dunajem přes Ústí nad Orlicí k Bratislavě — jsou skončeny. — Labská secese z Ústí nad Labem k Neratovicím, t. j. 80 km, jest kanalizována, střední úsek do Pardubic — 120 km. — náležá se ve stavbě a bude as v 10 letech hotov. Střední Labe bude splavným pro lodě o 1000 tunách nosnosti. Z Pardubic povede přehlav 175 km. do Přerova a odtud po překonání rozvodí ve výš 370 m, nad mořem povede další trat přehlavem podél řeky Moravy v délce 180 km do Bratislavy. Bude tedy spojení Labu s Dunajem vodní dráhou o celkové délce 550 km a 92 zřezení, při šemž odplava z Ústí do Bratislavy potrvá 14 dní.

Jedne představení Najmanových "Kročeňů" v Sárcce a byli dneš hosty amerického vyslance Perglera. Mr. Harris, člen časopisu "Atlantic Constitution", v proslovu uvedl, že návěťva presidenta Masaryka v Americe a ryzost jeho názorů jest zárukou trvanlivých styků s Československou republikou, o níž američtí žurnalisté se přisvědčují, kterak účinně chápá se práce. Vyslanec Pergler zmínil se o pomoci americké, která přispěla k naší samostatnosti a požádal účastníky americké žurnalistické výpravy, aby ve svých listech nestranně nás posuzovali a zachovali nám důvěru, kterou jsme si v americkém tisku získali dosud vždy pravdivým vylíčením našich poměrů.

Ta neblaha čestina kuchyňská. — Kdyby jí nebylo, nebyl by se hrabě Berehtold nikdy stal ministrem zahraničních událostí v starém Rakousku, nebyl by vypukl světový požár, boží sluníčko by svítilo dodnes na Rakousko bláženě a na jeho dynastii. Tak tvrdí se dle "Bohemie" i zaslíbených krucích vídeňských, které o právě příčině vypuknutí světové války mají svůj vlastní a stálý názor, byt by celý svět byl mínění zcela jiného. V těchto krucích se totiž tvrdí, že ministrem zahraničních záležitostí nestal se původně státi jistý hrabě z Moravy, politicky neznámá veličina, za to však protekcí dítě starého císaře. Ministr nemal se prý proto, že na otázku císařovu, umí-li česky, nemohl odpovědět kladně; zná prý jen trochu kuchyňské češtiny. A tak jmenován byl ministrem Berehtold, čestím ovládnutí. Z dokumentů, nveřejněných právě vídeňským zahraničním úřadem, vychází na jevo, kdo ve Vídni nejvíce náležal na vypovězení války Srbům. Byl to v prvý řadě Berehtold, jenž v rozhodnutí ministerské poradě dne 14. července 1914 sekundoval Stuergh, Kezbatin a Polák Bilinskí. Kuchyňská čestina moravského hraběta, jenž neměl prý jiné číždosti, nežli že by se ve Vídni v svou příručnou reprezentoval, tedy zavínil, že jmenováním Berehtoldovým došlo k světové válce.

Ukrajinskí zajatci do Čech. — Z Varšavy, 22. září. — Dle zpráv listů byly mezi československou vládou a vládou ukrajinskou usjedleno, že budoucí zajatci, kteří by nebyli dopraveni do československé republiky, tam odzbrojeni a posláni pak do Ukrajiny. Jisto však jest, že prý italská vláda v té věci dosud ani československé vláde, ani vládě ukrajinské neodpověděla.

Účastníci výpravy amerických žurnalistů přijati byli prezidentem Masarykem v kolodějském zátku. Na počest amerických hostů pořádala se dne 21. září v Obecním domě hostina, které přítomněn byl zástupce Československé republiky v Americe, vyslanec Rarel Pergler, a na které hořky juchem blaz. města Prahy v vítal člen městské rady si. Plaudlová. Hosté navštívili odpo-

Jakým zlodějem byl Běla Kun. — "Reichspost" se dozvídá, že byla nalezena u choti Bely Kuna a její přítelkyně z zavazadel, přepjatých nakradenými věcmi. Slibůvek z domácnosti Kunových prozradila, že při loupení Kunové a choti měla přiležitost nahlednouti do bedny, kde bylo na jeden a půl metrického centu stříbra, jež Kun ukradl společně se Samuilem v Kalvě, a 700,000 korun.